

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Financování projektu přeshraniční spolupráce mezi Českým Těšínem a Cieszynem
Financing the Project of Cross-border Cooperation between Český Těšín and
Cieszyn

Student: Zuzana Widnicová
Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student: **Zuzana Widnicová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: **Financování projektu přeshraniční spolupráce mezi Českým Těšínem a Cieszynem**
Financing the Project of Cross-border Cooperation between Český Těšín and Cieszyn

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Obecné pojednání o euroregionech, specifikace Těšínského Slezska
 3. Obecné informace o příhraničních projektech, čerpání peněz z EU, operační programy, strukturální fondy
 4. Představení projektu Revitalpark 2010, základní cíle
 5. Právní aspekt projektu, rozdíly v českém a polském právním řádu, konkrétní problémy
 6. Ekonomická stránka projektu, financování, srovnání plánu se skutečností, kontrola alokace prostředků
 7. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

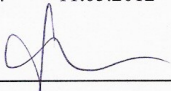
Seznam doporučené odborné literatury:

FOREJTOVÁ, Monika a Michaela TRONEČKOVÁ. *Evropské právo v praxi*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 246 s. ISBN 978-80-7380-301-8.
KANTOR, Tomáš a Dan MAREK. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.
MARYÁŠ, Jaroslav a Lucie OHÁŇKOVÁ. *Evropská unie a euroregiony*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 241 s. ISBN 80-210-4204-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011
Datum odevzdání: 11.05.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Obsah

1	Úvod	4
2	Vstup ČR do EU	5
2.1	Phare	6
2.2	ISPA	9
2.3	SAPARD	10
3	Strukturální politika EU	12
3.1.1	Cíle regionální politiky	13
	Cíl 1 - Konvergence	13
	Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	13
3.1.1.1	Cíl 3 – Evropská územní spolupráce	14
3.1.2	Obecné zásady intervence	14
3.1.2.1	Programování	14
3.1.3	Operační program	17
3.1.3.1	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko (OPPS ČR- Polsko)	19
4	Přeshraniční spolupráce	22
4.1	Příhraniční a přeshraniční regiony v Evropě	22
4.1.1	Přeshraniční regiony podle stupně homogenity	22
4.1.1.1	Regiony s výraznou homogenitou	22
4.1.1.2	Regiony s omezenou homogenitou	23
4.1.2	Typy trvalých struktur pro přeshraniční spolupráci	24
4.1.2.1	Euroregiony	24
4.1.2.2	Pracovní společenství	24
4.1.2.3	Regionální rada	24
4.1.2.4	Další formy	24
4.2	Euroregion	25
	Náplň přeshraniční spolupráce	26
4.2.1	Euroregion Těšínské Slezsko (Ślask Cieszyński)	27
4.2.1.1	Historický vývoj Českého Těšína a Cieszyna	27
5	REVITALPARK 2010	32
5.1	Vedení projektu, financování	37
5.1.1	Nástroje regionální politiky	39
5.1.1.1	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	39
5.1.1.2	Evropský sociální fond (ESF)	39
5.1.1.3	Kohezní fond (KF)	39
5.2	Vznik projektu v praxi	40
5.2.1	Fáze projektového cyklu	41
5.2.1.1	Identifikace a formulace záměru	41
5.2.1.2	Příprava projektu a jeho formulace	41
5.2.1.3	Posouzení a schválení	42
5.2.1.4	Vyjednávání a financování	43
5.2.1.5	Implementace a monitoring	44
5.2.1.6	Hodnocení	50
6	Závěr	52
	Seznam použité literatury	53
	Seznam zkratk	55

1 Úvod

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolila financování projektu přeshraniční spolupráce mezi Českým Těšínem a Cieszynem. Hlavním důvodem zvolení tématu bylo, že pocházím z této oblasti, tudíž mi není dění v místě lhostejné.

V práci se poohlížím za historickým vývojem regionu. Porovnávám současnou strukturu obyvatelstva obou Těšínů, zaměstnanost, postavení vůči okolí.

Dále rozebírám obecně problematiku euroregionů, možnosti financování projektů ze zdrojů Evropské unie, strukturální fondy a další možnosti podpory euroregionů.

V práci jsem se zaměřila na společný projekt Revitalpark 2010, který měl za cíl rozšířit cestovní ruch v oblasti a zpříjemnit život stávajícím obyvatelům obou měst. Přesněji šlo o několik dílčích projektů. Na české straně se jednalo o revitalizaci Masarykových sadů, vybudování opěrné zdi na levém břehu řeky Olše včetně komunikace pro pěší a cyklisty, stavba víceúčelové budovy v místě bývalé kavárny Avion, modernizace historického hraničního mostu Družby přes řeku Olši a realizaci česko-polského venkovního informačního systému Revitalpark 2010. Na polské straně se revitalizoval Zámecký vrch, Podzámčí a modernizovaly se chodníky a osvětlení na Zámecké ulici.

Pro práci jsem využívala kromě knižních publikací a internetu především informací z Městského úřadu v Českém Těšíně, přesněji od jejich projektové manažerky.

Na závěr jsem připojila několik svých postřehů z realizace projektu a zhodnotila jsem přínos projektu jak pro obyvatele, tak pro města samotná.

2 Vstup ČR do EU

Prvním květnem roku 2004 začala pro samostatnou Českou republiku zcela nová éra, naprosto průlomová v jejích, do té doby krátkých, dějinách. Stali jsme se členy Evropské unie. Tomuto významnému datu ale předcházela dlouhá léta vyjednávání, připravování a ladění. Onu pomyslnou přihlášku ke členství v EU podala Česká republika již 17. ledna roku 1996 prostřednictvím tehdejšího předsedy vlády Václava Klause. Trvalo dlouhých osm let než se Česká republika, spolu s dalšími devíti státy, stala členy EU. Pro vstup do EU hlasovalo v referendu 77.33% obyvatel. Evropská unie se tehdy rozrostla na společenství 25 členských států.¹

Ještě před vstupem do EU musela Česká republika přizpůsobit svůj právní řád *acquis communautaire*, tedy musela přijmout veškeré primárně i sekundárněprávní akty EU. Jednalo se o desítky, někdy i stovky norem, které musela Česká republika implementovat do svého právního řádu. Od roku 2004 do roku 2011 je to přesně 4527 nařízení, 686 směrnic a 6617 rozhodnutí.

- *Nařízení* - Má obecnou platnost, je závazné ve všech svých částech a platí přímo v každém komunitárním státu. Je součástí právního řádu každého komunitárního státu a nevyžaduje schválení nebo jinou transformaci do národního práva. Povinně je publikováno v Úředním věstníku ES.
- *Směrnice* - není bezprostředně vnitrostátně účinná. Je závazná pro členské státy z hlediska cíle, jehož se má dosáhnout, a lhůty, do níž musí být implementace obsahu směrnice do právního řádu jednotlivých států dosaženo. Za určitých podmínek je možné, aby se její ustanovení bezprostředně vnitrostátně účinnými v členské zemi stala.
- *Rozhodnutí* - je závazné jako celek pro subjekty, jimž je určeno.

¹ Vstup ČR do EU. In: *Euroskop* [online]. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>

Jednotlivé právní akty se týkaly různorodých odvětví, ať už obchodní, hospodářské, kulturní, finanční, legislativní, atd.²

V rámci EU existovalo několik programů, které pomáhaly kandidátským zemím s přístupovými akty. Jednalo se o tzv. předvstupní pomoc (Pre-accession aid). Jejím cílem bylo usnadnit přechod na požadovanou legislativu. Šlo především o změny v oblasti průmyslu a životního prostředí. Tato předvstupní pomoc v sobě zahrnovala tři stěžejní programy- Phare, SAPARD a ISPA.

2.1 Phare

Tento program vznikl již v roce 1989 jako pomoc postkomunistickým zemím při rekonstrukci ekonomik, přesněji tedy při přechodu z centrálně plánovaných na tržní ekonomiky. V prvních letech bylo cílem Phare naplnit priority stanovené v Evropských dohodách. Postupem času se změnilo zaměření z požadavků a potřeb jednotlivých států na přípravu kandidátských zemí na členství v EU. Zde se jednalo o program Phare II. Z tohoto programu bylo například upraveno náměstí ČSA v Českém Těšíně v letech 2002 až 2004 celkem za 820 tisíc EUR.

V rámci ČR byl program Phare rozdělen do 4 kategorií.

1. Národní program Phare II 2000 (období vstupu ČR do Evropské unie)

Na národní úrovni byl zaměřen na dvě základní priority a těmi jsou :

- a) Posilování institucí (institution-building, IB). Na tuto oblast bylo vyčerpáno 30% finančních prostředků programu. Jednalo se zejména o podporu národních a regionálních institucí při posilování vnitřních administrativních procesů pro převzetí legislativy Společenství a pro přípravu na účast v programech EU. Nedílnou součástí bylo také školení a technické vybavení pracovníků veřejné správy.

² KAŇA, Radomír. *Evropská unie A*. 1.vyd. Ostrava: VŠB-TU, 2009. 162 s. ISBN 978-80-248-1412-4. s.42

b) Investiční podpora (investment). Zde bylo vyčerpáno 70% finančních prostředků programu. Náplní je posílení infrastruktury potřebné pro prosazování aquis, zejména v oblasti financí, spravedlnosti a vnitřních věcí, hospodářské a sociální soudržnosti, zemědělství a životního prostředí. Obsahuje i podporu rozvoje a modernizaci infrastruktury, ochrany životního prostředí a rozvoje malého a středního podnikání.

K čerpání peněz z Národního programu Phare dochází na základě Finančních memorand pro každý jednotlivý program. V těchto memorandech je jasně uvedena výše finančních prostředků a způsob čerpání.

Konkrétním příkladem čerpání peněz je například podpora odstraňování povodňových škod v roce 2001 (v rámci programu Phare 2001). Jednalo se celkem o 10,4 mil. Eur, které putovaly do Ústeckého, Jihočeského, Plzeňského a Středočeského kraje. V roce 2003 byl program Phare rozdělen na dvě části, v té první putovaly peníze na podporu podnikatelské infrastruktury v regionech NUTS II Severozápad, Moravskoslezsko a Střední Morava a v druhé části bylo vytvořené grantové schéma na podporu podnikatelské a turistické infrastruktury.

2. *Program přeshraniční spolupráce (Cross-Border Co-operation, CBC)*

Tento program započal v roce 1994 za účelem podpory příhraniční spolupráce v regionech střední a východní Evropy při překonání různých problémů jejich rozvoje. Nejprve byly realizovány projekty na hranicích s Německem (r. 1994), poté s Rakouskem (r. 1995) a nakonec i v roce 1999 projekty na hranicích s Polskem a Slovenskem.

V euroregionu Těšínské Slezsko se v roce 2000 rekonstruovala příjezdová komunikace k hraničnímu přechodu Horní Líštná/Leszna Górna (dotace Phare CBC 2000- 2 mil. EUR).

V rámci programu Phare CBC vznikaly i různé menší fondy, například na obnovu venkova (sloužící k podpoře ekonomického potenciálu příhraničních regionů, rozvoji místních tradic), obnovu lesů, program Hranice, který poskytoval dotované úvěry podnikatelům na hranicích s Německem a

Rakouskem nebo například Fond malých projektů (Společenský fond malých projektů), který byl zaměřený na neinvestiční projekty rozvoje spolupráce mezi obcemi, školami a dalšími projekty.

V euroregionu Těšínské Slezsko byly z toho fondu čerpány prostředky například na projekt INTERTURISM, který zahrnoval společnou česko-polskou strategii rozvoje turismu v Moravskoslezských a Slezských Beskydech (realizace červen 2001 - březen 2002, rozpočet projektu - 9.933 EUR).³

Se vstupem ČR do Evropské unie přešla tato forma pomoci na Iniciativu Společenství Interreg III A.

3. *Mnohonárodní programy Phare (Multibeneficiary Programmes)*

Tyto programy byly zahájeny v roce 1991 a tvoří dodatečnou podporu při spolupráci a přípravě kandidátské země na vstup do EU. Zaměřuje se například na oblast dopravy, statistiky, rozvoje občanské společnosti, nevládního sektoru, atd. Jednotlivé programy se nazývají například PPF, Consensus III, ACCESS, CREDO, TEMPUS, LSIF.

V euroregionu Těšínské Slezsko se z programu Phare CREDO realizoval program Regiotour. Finanční prostředky z tohoto programu byly použity na výstavbu cyklistické trasy v regionu (realizace srpen 1999- srpen 2000, rozpočet projektu - 385.875 EUR).

4. *Komunitární programy*

Tyto programy jsou zřízeny Evropskou unií pro členské státy. EU musí účast kandidátské země v programu schválit a kandidátská země musí zaplatit účastnický poplatek, který je částečně hrazen z programu Phare a pro členské země země je tento poplatek hrazen ze společného rozpočtu Komise. Konkrétněji se jedná například o programy Leonardo da Vinci, Sokrates, Youth

³ Euroregion Těšínské Slezsko. In: *Regionální informační servis* [online]. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/turisticke-ris/beskydy-cz/beskydy-bez-hranic/euroregion-tesinske-slezsko/>

for Europe, SAVE, Raphael nebo například Equal opportunities for men and women.⁴

Program Phare byl v České republice ukončen v roce 2006.

2.2 ISPA (*Instrumental for Structural Policy for Pre-Accession*)

Program ISPA podporuje ty investiční projekty, které svým obsahem a zaměřením přispívají ke zlepšení kvality dopravní infrastruktury a životního prostředí ve formě transevropských sítí (TEN).

Finanční prostředky z tohoto programu jsou určeny k dodržení standardů, které Společenství požaduje. Jde o standardy v oblasti znečištění vod, ovzduší a odpadového hospodářství, dále pak v oblasti výstavby, rekonstrukce a propojování TEN s národními sítěmi. Priority každého státu jsou jasně definovány v Národní strategii pro dopravu a v Národní strategii pro životní prostředí. Tato jednotlivá ministerstva jsou i zodpovědná za předkládání projektů, které musí být tak dobře napsány, aby byly schváleny Řídícím výborem ISPA a na základě mezinárodního výběrového řízení a aby bylo možno je do dvou let kontrahovat.

V regionu Těšínska byla z tohoto programu financována značná část rychlostní komunikace R48, která v dnešní době spojuje Frýdek-Místek s hraničním přechodem v Chotěbuzi a dále pokračuje na polskou rychlostní silnici S1 směr Katowice. Po dokončení bude komunikace R48 spojena až s Běloučkou, tedy i s dálnicí D1.

⁴ MARYÁŠ, Jaroslav a Lucie OHÁŇKOVÁ. *Evropská unie a euroregiony*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 241 s. ISBN 80-210-4204-4. s. 191

Tabulka 1.1 Projekty financované z programu ISPA v oblasti Těšínského Slezska

Název projektu	Termín čerpání	ISPA *	Spolufinancování	
			SR/SFŽP/SFDI*	město/region/ostatní
Rychlostní komunikace R 48 Frýdek-Místek-Dobrá	31.12.2004	20,391,677	13,594,451	0
Rychlostní komunikace R48 Dobrá-Tošanovice-Žukov: Etapa 1	31.12.2006	19,797,676	13,198,451	0

Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pom_eu_ukonprogr_ispa.html

Z programu ISPA může být proplaceno až 75% nákladů na jednotlivý projekt. Ve většině případu jsou tyto dotace nevratné, ale může se jednat také o návratnou podporu za zvýhodněnou úrokovou míru nebo kombinaci obou možností.

Program ISPA byl k 1. květnu 2004 sloučen do Fondu soudržnosti, přesněji řečeno všechny jeho běžící projekty.

2.3 SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development)

Náplní tohoto programu je rozvoj zemědělství a venkova, konkrétněji příprava na účast na společné zemědělské politice při zavádění jednotlivých aquis a čerpání ze strukturálních fondů EU. Čerpat finanční prostředky bylo možné od roku 2000 do doby vstupu země do Evropské unie.

Tuto oblast mělo na starosti Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj.

Česká republika mohla čerpat každoročně až 22 mil. eur, ale u projektů, které nevytváří zisk, byla podmínka 25% spolufinancování nákladů. Projekty, které zisk vytvářejí, musely být spolufinancovány aspoň 12,5% nákladů. Polovina všech nákladů zůstala na bedrech žadatele a zbytek bylo financováno z EU.

Celé dvě třetiny všech projektů byly zaměřeny na zemědělství a jen jedna třetina šla na rozvoj venkova.

Program SAPARD byl ukončen 1. května 2004, tedy v den vstupu České republiky do Evropské unie.⁵

⁵ MARYÁŠ, Jaroslav a Lucie OHÁŇKOVÁ. *Evropská unie a euroregiony*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 241 s. ISBN 80-210-4204-4. s. 194

3 Strukturální politika EU

Jak již bylo zmíněno, hlavním cílem realizace strukturální a regionální politiky v Evropské unii je snižování nerovnoměrnosti mezi regiony a posilování jejich hospodářské a sociální soudržnosti. Princip solidarity, který spočívá ve snižování negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného rozvoje regionů, a spolupráce EU ve snižování těchto důsledků je zakotvena v Maastrichtské smlouvě (v kapitole XII.) jako průvodní princip strukturální politiky EU.

Významnou pomocí po vstupu České republiky do EU je využívání strukturálních fondů, zejména v těch regionech, které disponují slabším rozvojovým potenciálem, ale zároveň mají dostatečné předpoklady pro efektivní využití vložených investic. Jde o regiony, kde probíhá ekonomická a sociální přestavba a kde se tyto změny neobejdou bez značné podpory z evropských fondů a iniciativ.

Strukturální politika je politikou ryze solidární. Bohaté státy s vysokým ekonomickým potenciálem přispívají na rozvoj těch zemí, které ekonomicky zaostávají. Cílem je vytváření srovnatelných podmínek pro hospodářskou soutěž mezi členskými státy.

Lisabonský projekt doporučuje Evropské komisi měření a porovnávání výkonnosti jednotlivých regionů (členských zemí) jednou za rok. Sleduje se celkem 14 ukazatelů:

- HDP na obyvatele
- Produktivita práce na zaměstnance
- Míra zaměstnanosti (%)
- Míra zaměstnanosti žen (%)
- Míra zaměstnanosti starších pracovníků (%)
- Dosažené vzdělání (%)
- Výdaje na výzkum a vývoj (% HDP)
- Investice firem (% HDP)
- Komparativní úroveň cen
- Míra lidí ohrožených chudobou (%)
- Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (%)
- Rozptyl měr regionální zaměstnanosti

- Emise skleníkových plynů
- Energetická náročnost ekonomiky a objem dopravy⁶

3.1.1 Cíle regionální politiky

V průběhu let byly cíle regionální politiky různě definovány. Z původního počtu 6 cílů pro období 1989-1995 se v průběhu času staly cíle 3. Pro období 2007-2013 bylo zcela změněno původní relativně podrobné nazývání jednotlivých cílů a zůstaly jen 3 stěžejní cíle s jednoduchými názvy – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.

Cíl 1 - Konvergence

Cíl je zaměřen na zaostávající regiony, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru HDP na obyvatele EU (za období 2000-2002). Pokud chtějí regiony čerpat z Fondu soudržnosti, musí hrubý národní důchod na obyvatele v období 2001-2003 být nižší než 90% průměru tohoto ukazatele v zemích EU. Veškeré tyto požadavky se týkají územních celků NUTS 2 (regiony). Náplní jsou investice do hmotného a lidského kapitálu, rozvoj znalostní společnosti, rozvoj inovací, zlepšování schopnosti adaptace na ekonomické a sociální změny, růst kvality životního prostředí a lepší výkonnost institucionální správy.

Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Týká se regionů, které nespádají do Cílu Konvergence. Jeho smyslem je posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů včetně posílení zaměstnanosti. Náplň podpory je tedy obdobná jako u Cílu Konvergence, ale navíc mezi prostředky dosažení cíle patří zvyšování dostupnosti trhu práce jak pro pracovní sílu tak podniky a adaptace pracovních sil a podniků na změny. Cíl 2 je určen pro územní celky

⁶ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6. s.2

NUTS 1 (území) a NUTS 2 (region). Speciálně jsou v rámci tohoto cíle definovány znevýhodněné oblasti jako například ostrovní státy, které spadají podmínkami do Fondu soudržnosti, hornaté oblasti a území řídce osídlená.

3.1.1.1 Cíl 3 – Evropská územní spolupráce

Hlavní náplní je posílení přeshraniční spolupráce a je určen pro všechny regiony v blízkosti pozemských hranic vnitřních i vnějších na úrovni NUTS 3 (kraj) a také pro všechny regiony podél mořských hranic, které jsou od sebe vzdálené maximálně 150 km.⁷

3.1.2 Obecné zásady intervence

V průběhu let a existence evropského Společenství se i tyto obecné zásady intervence měnily.

Poslední výčet zásad pro období 2007-2013, podle kterých se tyto zásahy řídí je:

- Doplnkovost, provázanost, koordinace a soulad
- Partnerství
- Adicionalita
- Programování, rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace
- Územní úroveň provádění
- Udržitelný rozvoj

3.1.2.1 Programování

Tato zásada se ve Společenství uplatňuje již dlouhá léta a patří společně s aditionalitou a partnerstvím k nejstarším zásadám.

⁷ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6. s.50

Programování je několikastupňový proces organizování, rozhodování a financování uskutečňovaný s cílem provádět v delším horizontu společnou akci Společenství a členských států. Souvisí s ním veškerá příprava programové dokumentace a navazujících operačních programů a projektů, vytvoření institucionálního rámce a mechanismů pro realizaci dílů regionálních a tematických operačních programů. Návrhy priorit a strategií regionů jsou promítnuty do těchto operačních programů. Finanční prostředky jsou v souladu s principem programování alokovány na operační programy a realizovány navazujícími schválenými projekty. Pro využívání peněz z rozpočtu EU je nutné vycházet z přijaté programové dokumentace, která vychází ze *Strategických obecných zásad Společenství (Community Strategic Guidelines)*. Ty jsou navrhovány Evropskou komisí a posléze schváleny Evropským parlamentem a Radou pro jednotlivé období (2007-2013). Tento dokument doporučuje způsoby, jak by regiony měly co nejlépe využít prostředky, které jsou na příštích sedm let pro ně určeny v rámci regionální unijní politiky (308 mld. EUR).

Ze zásad této dokumentace a s přihlédnutím k principu partnerství vychází *Národní rozvojový plán (NRP)*, který je základním dokumentem pro uplatňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Tento dokument vytyčuje základní cíle, které mají být v rámci členského státu dosaženy, obsahuje rozpracování priorit do dílčích cílů a popisuje postupy jejich realizace. Za tvorbu dokumentu je v ČR zodpovědné Ministerstvo pro místní rozvoj. NRP je tvořen šesti hlavními kapitolami. První se soustřeďuje na současnou situaci s důrazem na makroekonomickou analýzu, ekonomické, environmentální a sociální charakteristiky, stav rozvoje venkova a městských oblastí a zhodnocení dopadu dosavadních realizovaných rozvojových programů. Druhá kapitola se zabývá SWOT analýzou, definuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Kapitola třetí se zabývá strategiemi NRP pro období 2007-2013 a definuje cíle, strategie a prioritní osy NRP. Další kapitoly řeší operační programy a poskytují informace o rozložení finančních zdrojů. NRP tak slouží jako podkladový materiál pro vyjednávání *Národního strategického referenčního rámce (NSRR)* s Evropskou komisí. NSRR představuje rámcovou rozvojovou strategii na úrovni státu a je také nástrojem pro přípravu programování fondů. Tvoří podklad pro jednotlivé operační programy. Je pomyslnou spojnici mezi

evropskými prioritami uvedenými ve Strategických obecných zásadách Společenství a národními prioritami politiky soudržnosti rozpracovanými v NRP. V procesu tvoření NSRR se k němu mohli vyjádřit mnohé subjekty, jako například neziskové organizace, vysoké školy, podnikatelé atd. Ve finále tento dokument shrnuje české priority a popisuje implementační strukturu potřebnou pro efektivní využití prostředků plynoucích z EU. NSRR je rozdělen do dvou hlavních částí – operační a strategické. Ve strategické části jsou specifikovány strategie pro všechny zvolené cíle politiky soudržnosti EU. Operační část naproti tomu definuje jednotlivé operační programy a rozdělení finančních prostředků mezi ně.⁸

V rámci programování je důležité řídit se několika stěžejními body:

- Nutnost stanovení jasného postupu programování od vytvoření intervence až po konečného příjemce. Tento postup by měl být usnadněn obecnými orientačními pokyny vypracovanými evropskými institucemi.
- Programování má zajistit vzájemnou koordinaci strukturálních fondů, Evropské investiční banky a ostatních možných finančních nástrojů.
- Nutnost stanovení jednotné délky programů na 7 let za účelem zjednodušení
- Nutnost jasného rozlišení odpovědnosti Evropské komise a odpovědnosti členských států.

Pro programové období 2007-2013 byly nově definovány a aplikovány pojmy jako operační program, prioritní osa či operace.

Operační program je dokument, který stanoví strategii rozvoje s uceleným souborem priorit, jež má být prováděna s podporou některého fondu. Předkládá jej členský stát a přijímá Komise.

Prioritní osa je jedna z priorit strategie v operačním programu, která se skládá ze skupiny operací, které spolu vzájemně souvisí a mají konkrétní měřitelné cíle.

⁸ MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5. s.36

Operací se rozumí projekt nebo skupina projektů, které provádí jeden nebo více příjemců, a které umožňují dosažení prioritní osy, k níž se vztahují.

Oproti dřívějšímu programovému období jsou nově zařazeny tyto zásady:

- *rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace* – členské státy i Evropská komise se musí zavázat k tomu, že v rámci spolupráce z fondů musí být diskriminace potlačena (na základě pohlaví, etnika, náboženského vyznání, věku, zdravotního postižení, ...)
- *územní úroveň provádění* – politika soudržnosti se provádí s ohledem na potřeby a konkrétní rysy daného regionu
- *udržitelný rozvoj*
- *proporcionální intervence* – prostředky vynaložené na projekty z fondů musí být přímo úměrné výši výdajů přidělených na operační program
- *sdílené řízení* – je uplatňováno v souladu s čl. 48 odst. 2 Nařízení Rady (ES, Euroatom) č. 1065/2002 a vztahuje se k pravidlům fungování rozpočtu EU. V rámci sdíleného řízení připadají Evropské komisi tyto základní povinnosti: kontrola existence a fungování kontrolních a řídicích systémů členských zemí, stanovení platebních lhůt, kontrola průběžných plateb a v případě selhávání řídicích a kontrolních systémů členských států také pozastavení veškerých plateb nebo jejich částí.⁹

3.1.3 Operační program

Čerpání finančních prostředků v rámci regionální politiky EU je realizováno pomocí operačních programů (OP). Pro žadatele a realizátory se jedná o nejvýznamnější dokument. OP jsou souhrnným popisem priorit, řízení a finančních zdrojů a upřesňují oblasti intervence na národní úrovni i v jednotlivých regionech členské země. OP se dělí na dva typy – tematické a regionální.

⁹ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6. s.54

Tematické operační programy řeší problematiku určitého odvětví, sektoru či oblasti. Pro období 2007-2013 byly pro Českou republiku schváleny tyto tematické operační programy:

- OP Životní prostředí
- OP Doprava
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Podnikání a inovace
- OP Technická pomoc
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Výzkum a vývoj pro inovace

Řídícími orgány těchto operačních programů jsou příslušná česká ministerstva, která musí ke každému jednotlivému programu vypracovat podrobný metodologický materiál a specifikovat konkrétní podmínky pro projektové žádosti.

Regionální operační programy (ROP) navazují na tematické OP a řeší problémy v rámci regionů příslušné země. Řídícím orgánem zodpovědným za řádnou realizaci regionálního operačního programu je Regionální rada příslušného regionu soudržnosti. Pro období 2007-2013 bylo schváleno sedm ROP.

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Čechy
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Střední Morava

Speciálně pro hlavní město byly vytvořeny dva operační programy, a to *OP Praha – Konkurenceschopnost* a *Praha – Adicionalita*.

Pro tuto práci stěžejní jsou Operační programy v rámci Evropské územní spolupráce. Spadají pod Cíl Evropská územní spolupráce, který se soustředí na prohloubení harmonického a vyváženého rozvoje Evropské unie. Pro období 2007-2013 byly schváleny tyto operační programy:

- OP Mezinárodní spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- OP Přeshraniční spolupráce ČR- Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR- Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR- Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR- Slovensko

A dva síťové programy:

- INTERACT II
- ESPON 2013

3.1.3.1 OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko (OPPS ČR- Polsko)

Tento operační program je určen pro české kraje Liberecký, Pardubický, Královéhradecký, Olomoucký a Moravskoslezský, z polské strany jde o regiony Jeleniogórský, Wałbrzyský, Opolský, Rybnický, Nyský, Bielský a také okresy Pszczynský a Strzelinský. OPPS ČR- Polsko má 4 prioritní osy, které jsou dále konkretizovány v rámci tzv. oblasti podpory, a je zde uvedeno, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik

- Oblasti podpory:
- 1.1 Posilování dostupnosti
 - 1.2 Ochrana životního prostředí
 - 1.3 Prevence rizik

Prioritní osa II. Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

- Oblasti podpory:
- 2.1 Rozvoj podnikatelského prostředí
 - 2.2 Podpora rozvoje cestovního ruchu

2.3 Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání

Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství

- Oblasti podpory:
- 3.1 Územní spolupráce veřejných institucí
 - 3.2 Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit
 - 3.3 Fond mikroprojektů

Prioritní osa IV. Technická pomoc (je určena pouze subjektům v rámci implementace Programu, tzn. slouží pro zajištění běhu Programu.)

Celkově je pro oblast Česko-Polské spolupráce v období 2007-2013 vyčleněno 219,46 mil. EUR a z polských a českých národních zdrojů je tato částka doplněna ještě o 38,73 mil. EUR.

Pro léta 2007-2013 mohou být předkládány pouze společné projekty a současně musí být uplatňováno principu vedoucího partnera. V praxi to znamená, že společná projektová žádost je předložena vedoucím partnerem (lead partnerem), který je vybrán na základě dohody všech dalších partnerů projektu. Vedoucí partner předkládá projektovou žádost a zodpovídá za správnost a pravdivost údajů v ní uvedených. Do doby vydání Rozhodnutí je vedoucí partner považován za žadatele a po vydání rozhodnutí je chápán jako příjemce. Po schválení projektu na Monitorovacím výboru je s ním sepsáno Rozhodnutí, na jejímž základě je nositelem dotace z prostředků EU a nese celkovou zodpovědnost za realizaci projektu. Za společný projekt se považuje takový, který splňuje alespoň dvě ze čtyř následujících podmínek:

- *Společná příprava* – partneři z obou zemí se aktivně podílí na plánování projektu, setkávají se, domlouvají a připravují projektovou dokumentaci. Projekt je výsledkem společných potřeb a nápadů.
- *Společná realizace* - projekt obsahuje aktivity, které jsou realizovány partnery z obou stran hranice, rozdělení úkolů je popsáno v projektové žádosti, podstatná je míra zapojení partnerů při realizaci aktivit projektu a podíl partnerů z obou stran hranice na naplňování cílů projektu.

- *Společný personál* – existuje tým lidí, kteří na společném projektu spolupracují dle předem domluvených pravidel a rozdělení kompetencí
- *Společné financování* – oba dva partneři se finančně podílí na projektu.¹⁰

V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je podstatný přeshraniční dopad projektu, přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice.

¹⁰ OPPS ČR-PR 2007-2013. In: [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://euroregion.infoereg.cz/fond.php?page=fond1>

4 Přeshraniční spolupráce

Evropa je kontinentem se spoustou států, tedy i spoustou hranic. Není překvapivé, že na pomezí dvou států vznikají a vznikaly spousty různorodých sdružení za účelem přeshraniční spolupráce. Některé hranice jsou tvořeny přirozeně, geomorfologicky (pohoří, řeka apod.). Jiné zase vznikly v průběhu dějin v důsledku mocensko-politických bojů.

Příhraniční regiony mají několik společných znaků. Jedním z nich je například nízké osídlení, ať už v důsledku přírodních podmínek (např. horské oblasti), nebo z obav z příhraničních konfliktů nebo jako důsledek politického rozhodnutí (např. vystěhování německého obyvatelstva z českého příhraničí) nebo z důvodu dlouhodobě uzavřených hranic. Dalším společným znakem příhraničních regionů může být nižší hospodářský potenciál, periferní regiony, nevyhovující dopravní obslužnost, vyšší nezaměstnanost nebo například specifické typy nezákonné činnosti (prodej zboží s falešným označením, prostituce apod.).

Přeshraniční spolupráce pomáhá zmírňovat nevýhody těchto oblastí, překonávat jejich nepříznivou polohu a zlepšovat životní podmínky tamních obyvatel. Spolupráce by měla zahrnovat veškeré sociální, hospodářské, kulturní a infrastrukturní oblasti. Vzhledem k množství hranic a tedy i příhraničních oblastí je spolupráce na této úrovni pro Evropu nepostradatelná. Jak je psáno v Preambuli Evropské charty hraničních a přeshraničních regionů: „*Hranice jsou jizvy dějin*“.

4.1 Příhraniční a přeshraniční regiony v Evropě

Mezi jednotlivými spolupracujícími regiony existují značné rozdíly. Ať už v rozloze, hustotě osídlení, v právní subjektivitě nebo úrovni hospodářského rozvoje.

4.1.1 Přeshraniční regiony podle stupně homogenity

4.1.1.1 Regiony s výraznou homogenitou

Zde můžeme zařadit ty příhraniční regiony, jejichž proces integrace je zcela přirozený. Jsou to regiony se stejnou či podobnou identitou a hlubokým regionálním

povědomím. Nejčastějším faktorem vzniku těchto regionů jsou historické, jazykové, kulturní nebo geografické kořeny. Příkladem v Evropě jsou například hraniční oblasti Holandska/Německa, Irska/Severního Irska, Portugalska/Galicie nebo Finska/Švédska/Norska.

Z našeho pohledu je to právě silná vazba mezi Českou republikou a Slovenskem nebo Českou republikou a Polskem. Co se týče identity regionů na hranicích s Rakouskem a Německem, tak ta byla zlikvidována po 2. světové válce odsunem německého obyvatelstva z těchto regionů.

Dalším faktorem pro vznik regionu s výraznou homogenitou jsou hospodářské souvislosti, například společný pracovní trh v oblasti Sársko/Lotrinsko/Lucembursko.

Zajímavým faktorem pro propojení dvou regionů je přeshraniční vztah mezi nodálním (spádovým) uzlem na jedné straně hranice a periferií na straně druhé. V praxi se jedná o místa na venkově, která mají díky své poloze nevýhodné spojení se spádovým centrem ve své zemi, ale výhodné spojení s velkým městem za hranicemi. Konkrétně se jedná například o Štětín v Pomořansku nebo Triest ve Friuli-Venezia-Giulia.

4.1.1.2 Regiony s omezenou homogenitou

Jedná se o regiony, které v průběhu let ztratily svou sounáležitost díky politickým zásahům, nebo kde díky přírodním bariérám vzájemné propojení ani vzniknout nemohlo.

Příkladem regionu s problematickými vztahy díky politickým zásahům je celá střední a východní Evropa před politickými změnami na přelomu 80. a 90.let minulého století. V této oblasti se více než čtyřicet let stýkaly země s naprosto odlišným politickým zřízením. Podobnou překážkou byly také totalitní systémy ve Španělsku a Řecku do 80.let 20.století. Až s příchodem demokratických změn a vstupem těchto zemí do Evropské unie vznikly příznivé podmínky pro přeshraniční spolupráci.

Z geografických důvodů jsou velkými bariérami spolupráce hory (Pyreneje, Alpy) nebo moře (Nord-Pas-de Calais ve Francii).

4.1.2 Typy trvalých struktur pro přeshraniční spolupráci

4.1.2.1 Euroregiony

Nejčastější a pro nás nejtypičtější a nejznámější struktura spolupráce jsou Euroregiony. Nejsou jednotné v právní formě, organizaci ani kompetenci, ale spojují je tyto faktory.

- Jsou stálé
- Mají vlastní identitu oddělenou od svých členů
- Mají vlastní správní, finanční a technické zdroje
- Mají vlastní vnitřní rozhodovací pravomoci

Orgány euroregionu nevytvářejí nové formy místní nebo regionální vlády, ale vytvářejí prostor pro vzájemnou komunikaci stávajících orgánů soukromého i veřejného sektoru.

Euroregiony sice tvoří základ pro přeshraniční spolupráci, ale řízení samotných projektů spolupráce zajišťují instituce podle národních pravidel.

4.1.2.2 Pracovní společenství

Jedná se o spolupráci regionálních, místních či jiných orgánů, která je stvrzena protokolem o spolupráci nebo nějakou právně nezávaznou dohodou. Tímto vznikne struktura bez vlastní právní subjektivity, jedná se většinou o spolupráci regionálních orgánů (Pyrenées - Španělsko/Francie, Jura - Francie/Švýcarsko).

4.1.2.3 Regionální rada

Tento typ regionální spolupráce je tvořen volenými politiky ze zúčastněných regionálních institucí veřejné správy z obou stran hranice. Tvoří v podstatě přechodnou formu spolupráce před vytvořením euroregionu.

4.1.2.4 Další formy

V rámci regionální spolupráce se můžeme setkat se spoustou dalších struktur, které se liší jak označením, tak i rozdíly v institucionální formě a zaměření. Jedná se

například o přeshraniční svazky nebo různá sdružení spadající do soukromého či dobrovolnického sektoru. Příkladem takového sdružení může být Cooperation Island, které bylo založeno již v roce 1979 a sdružuje významné osobnosti z komerční, profesionální, obchodní a akademické sféry. Toto sdružení již realizovalo spoustu projektů na podporu přeshraničního porozumění a spolupráce v kulturní, společenské a hospodářské sféře.

Jak pracovní společenství, tak regionální rada a další formy spolupráce vykazují určité společné ale i rozdílné znaky v porovnání se strukturami euroregionálního typu. Nejvýznamnějšími znaky je stálost, ve většině případu ponechaná identita svých členů (např. Pracovní společenství Galície a Norte mezi Španělskem a Portugalskem), neexistence stálé právní struktury (předseda, rada, sekretariát), výbory a podvýbory se scházejí nepravidelně, nemají vlastní finanční ani personální zdroje a zřídka mají vlastní rozhodovací pravomoci (zástupci vystupují za vlastní instituce).¹¹

4.2 Euroregion

Nám nejznámější forma přeshraniční spolupráce je euroregion. Nejedná se pouze o spolupráci mezi regiony v členských zemích EU, ale také mezi členskými a nečlenskými státy. Jde o demokraticky organizovanou instituci, která je zaměřena na přeshraniční spolupráci. Hlavním posláním euroregionu je zpracování strategií, koncepcí a projektů pro organizování a řešení aktivit přesahujících státní hranice. Motivem vzniku euroregionů je zejména snaha o společný postup při řešení problémů přesahujících hranice jednoho státu a získávání finančních prostředků z programů EU.

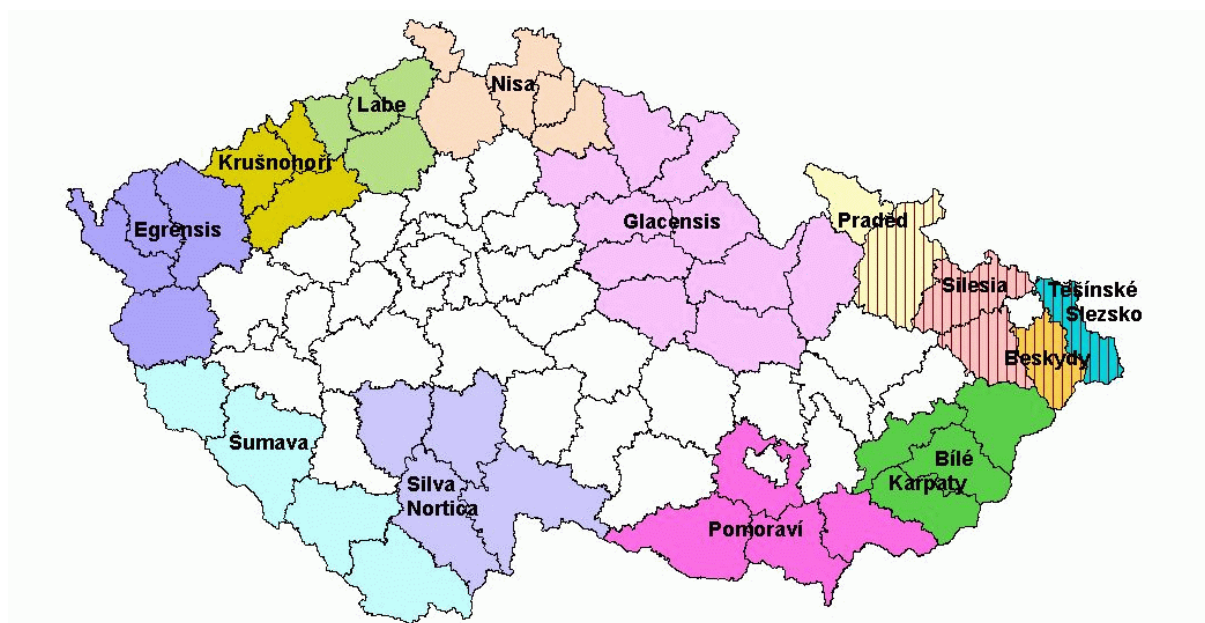
Každý euroregion má svůj trvalý sekretariát s odborným a správním personálem a disponuje vlastními finančními prostředky.

V České republice je v současné době 13 euroregionů, které zahrnují 40 okresů a svou celkovou plochou pokrývají více než polovinu rozlohy České republiky.

¹¹ NETOLICKÝ, Václav. *Euroregiony – Úvod do problematiky*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. v edici EUPRESS, 2007. 76 s. ISBN 987-80-86754-78-9. s.10-13

Nejstarším euroregionem je Nisa (severní Čechy), který vznikl na konci roku 1991 a naopak nejmladší je euroregion Silva Nortica (jižní Čechy), který vznikl v roce 2002. Na severní Moravě se nachází euroregion Praděd, Silesia (Opavsko), Těšínské Slezsko, Bílé Karpaty a Beskydy.¹²

Obrázek 4.1 Euroregiony na území ČR

Zdroj: <http://www.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/p/13-5120-04>

Náplň přeshraniční spolupráce

Je samozřejmostí, že ne každý euroregion se zabývá jedněmi a těmi samými věcmi. Některé prvky v určitém regionu převládají a jiné jsou zase z rozličných důvodů potlačeny. Obecně se dá říci, že euroregiony spolupracují ve všech oblastech života, ať už práce, volný čas, kultura, bydlení, atd. Vymezují pracovní oblasti podle společných zájmů. Realizují smlouvy, dohody a ujednání, které byly dohodnuty na evropské úrovni a zavádějí je do přeshraniční praxe. Poskytují

¹² NETOLICKÝ, Václav. *Euroregiony – Úvod do problematiky*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. v edici EUPRESS, 2007. 76 s. ISBN 987-80-86754-78-9. s.14

poradenství, koordinaci a podporu spolupráce zejména v oblastech hospodářského rozvoje, územního plánování, dopravy, ochrany životního prostředí, kultury, sportu, energetiky, zdravotnictví, technologií, veřejné bezpečnosti, školství a vzdělání, záchranářství, zemědělství a v neposlední řadě i turistiky.

4.2.1 Euroregion Těšínské Slezsko (Ślask Cieszyński)

Tento euroregion vznikl 22. 4. 1998 a leží v pohraniční oblasti severovýchodní části České republiky a jižního Polska, v těsném sousedství se Slovenskem. Rozkládá se na území od Hřavy a Jaworzynki po Bohumín a Chalupki. Z hlediska státní správy zahrnuje okres Karviná (Karviná, Havířov, Orlová, Bohumín a Český Těšín) a příhraniční část okresu Frýdek-Místek (Frýdek, Třinec, Jablunkov, Hnojník), v Polsku příhraniční část Slezského vojvodství (okres Cieszyn až po dvojměstí Bielsko-Biala). Přírozenou osu tvoří řeka Olše a srdcem regionu jsou města Český Těšín a Cieszyn. Euroregionem prochází hlavní komunikační tah spojující severní a jižní Evropu. Na jeho území se nachází největší hraniční přechod mezi Českou a Polskou republikou: Český Těšín-Cieszyn.¹³

Tento region je malebným územím s mnoha členitými hřebeny, horami a kopci. Jižní část regionu vyplňuje horský masív Moravskoslezských Beskyd, Slezských Beskyd a Jablunkovského mezihoří.

Hlavním magnetem oblasti je stavební sloh a folklór. V regionu najdeme kolorit dřevěných staveb, ať už klasické domy s šindelovými střechami nebo dřevěné kostelíky. Zcela odlišnou kulturu představují kostely z druhé poloviny dvacátého století. Stavby mají atypický vzhled a většinou jen podle křížů nebo nápisů lze poznat, že se jedná o církevní objekty.

4.2.1.1 Historický vývoj Českého Těšína a Cieszyna

Těšín měl původně své centrum situované na pravém břehu řeky Olše (dnešní Cieszyn). V období, kdy se Těšínské knížectví stalo součástí habsburské monarchie

¹³ Euroregion Těšínské Slezsko. In: [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://euroregion.inforeg.cz/home.htm>

(17. století), se pozvolna začalo proměňovat. Počet obyvatel stoupal a význam města nepochybně vzrostl napojením na železniční síť vybudováním tzv. Košicko - bohumínské dráhy (1869-1871) na levém břehu řeky Olše. Tato dráha zajistila spojení Těšína s tehdejšími Horními Uhrami (Slovenskem), Moravou a Halíčí. Tato skutečnost přinesla zásadní změnu v rozvoji města, které se zhruba od poloviny 19. století začalo pozvolna rozšiřovat do míst, kde je dnes Český Těšín. V roce 1909 byla vybudována elektrická dráha, která spojovala levý břeh (nádrazí) s pravým břehem (centrum města). Levý břeh řeky, kde žilo před 1. světovou válkou asi 30% obyvatel města Těšína, spojovalo s centrem města několik mostů přes řeku Olši.

V období 1. sv. války (1914-1918) byl Těšín rušným místem. Mezi lety 1914-1917 zde sídlil generální štáb a hlavní velitelství rakousko-uherské armády. Přes Těšín se také přepravovala vojska na východní frontu. Podle posledního rakousko-uherského sčítání lidu z roku 1910 žilo na levém břehu řeky 6524 obyvatel (celkový počet obyvatel Těšína byl 21 550), z toho 4 167 Němců, 2 195 Poláků a 160 Čechů. V celém městě to pak bylo 13 254 Němců, 6 832 Poláků a 1 437 Čechů.

První světová válka (1914-1918) přinesla rozpad Rakouska- Uherska a vznik nových států, mezi kterými bylo i Polsko a Československo. Doposud celistvé území Těšínského Slezska se stalo v letech 1918-1920 předmětem politických a mocenských zájmů obou těchto nově vzniklých republik. Sporné území bylo dáno pod mezinárodní kontrolu. O teritoriální příslušnosti území měl rozhodnout plebiscit, ke kterému nakonec nedošlo. Komplikovaným jednáním se nakonec dospělo k arbitráži. Řešení přineslo rozhodnutí velvyslanecké konference v belgickém Spa, podle kterého bylo 28. července 1920 město rozděleno na dvě přibližně shodná území, polské a československé. Přírozenou hranici tvořila řeka Olše. Na pravém břehu (PL) zůstaly téměř všechny veřejné budovy, na levém zase plynárna a tolik důležité železniční nádraží. Začaly se tedy psát dějiny dvou nově vzniklých měst. Provoz tolik opěvované elektrické dráhy byl zastaven 2. dubna 1921.

V meziválečném období levý břeh (dnešní Český Těšín) vzkvétal. Většina veřejných staveb byla postavena právě v tomto období. Nejtypičtějším demografickým znakem této doby byla mnohonárodnostní skladba obyvatelstva. Počet obyvatel v této době vzrostl o 30% na 10 554.

Na základě Mnichovské dohody (1938) byla pražská vláda donucena dodržet územní požadavky Maďarska a Polska, a tak byly ze dne na den změněny státní hranice a Český Těšín se rázem stal polským územím. Polská policie, vojsko a četnictvo obsadily značnou část města a během krátké doby zde byla zavedena polská státní správa. Polština se stala jedinou úřední řečí ve městě.¹⁴

Druhá světová válka představovala pro Těšínské Slezsko další obrovské změny. Německá armáda obsadila město hned v září 1939. Aby byl postup vojska zpomalen, byly do vzduchu vyhozeny všechny tři mosty, které spojovaly levý a pravý břeh Olše. To ovšem německý wehrmacht nezastavilo. Po přebrození řeky město bez boje obsadili. Celá oblast byla administrativně spojena přímo s říší a jedinou úřední řečí se stala němčina. V Těšíně se rozmohl průmysl. Většina důležitých nacistických úřadů sídlila na levém břehu. Gestapo mělo svou kancelář v tehdejších Schillerových sadech (dnes Masarykovy). Soudy a věznice sídlily na pravém břehu, v historické části města. Na jaře roku 1941 byl dokonce v Těšíně zřízen zajatecký tábor (Stalag III), kde byli vězněni zajatci ze Sovětského svazu, Francie, Jugoslávie, Belgie, Polska a později také Británie, Itálie a dalších zemí. Když se začátkem roku 1945 z Těšína stahovali mnozí exponovaní nacisté, gestapo jen vystupňovalo represe na místní obyvatele. Mnoho Poláků i Čechů bylo ve sklepení budovy v dnešních Masarykových sadech popraveno. Ke konci války chtěli Nacisté postup sovětských vojsk zpomalit, a tak opět vyhodily do povětří zbytky všech tří mostů přes řeku. V květnu roku 1945 dorazila do Těšína sovětská vojska a tím byla zcela ukončena okupace německými vojsky. Byly obnoveny předmnichovské hranice republiky a znovu obnovena suverenita nad územím Těšínska. Již dva dny po osvobození byly ve městě obnoveny dodávky vody, světla a plynu. Přestože přímo na území Českého Těšína neproběhly žádné větší válečné boje, statistiky zachycují poměrně velké materiální škody – vydrancovaná veřejná zařízení a především zničení komunikačního spojení s okolím.

¹⁴ ADAMCZYK, Irena a kol. *Český Těšín včera a dnes*. 1.vyd. Český Těšín: WART, 2001. 95 s. ISBN 80-238-7590-6.

Po válce až do konce 50.let se Českému Těšínu vrátil společenský význam z meziválečného období. Společensky i ekonomicky prosperoval v rámci dobových mezí.¹⁵

První spory mezi Čechy a Poláky nastaly hned po 2.sv. válce. Zatímco československé úřady trvaly na zachování hranic před rokem 1938, řada představitelů polských politických stran a organizací tento návrat zpochybňovala. Nejistota přinášela z počátku časté a stále radikálnější projevy nespokojenosti mezi Čechy a Poláky. Projevy regionálního nedorozumění a nacionalismu byly účelově rozněcovány především z polské strany- novinami, šířením letáků, vysíláním zahraničního katovického rozhlasu. Radikálové na české straně chtěli omezit činnost místních polských politických aktivit, škol a organizací. Tyto poválečné projevy byly uklidněny až na zásah Moskvy podepsáním mezistátní smlouvy o vzájemné spolupráci mezi Polskem a Československem v březnu roku 1947. Ta zaručovala Polákům v Československu základní menšinová práva a občanskou svobodu.

Počet obyvatel v Těšíně stále narůstal. Zatímco po válce, v roce 1945, bylo zaznamenáno 8 164 obyvatel, už v roce 1950 jich bylo téměř 13 tisíc.

Mezi léty 1945-1989 došlo v národnostní struktuře obyvatelstva k charakteristickým proměnám. Vysídlením Němců vzrostl podíl občanů polské národnosti (v roce 1980 byla dokonce 22,6%), v souvislosti s průmyslovým charakterem regionu se v Těšíně usadila také početná skupina slovenských obyvatel (3,8%) a jiných etnických menšin.

V roce 1991 žilo v Těšíně 28 711 obyvatel, z toho 17,8% polské národnosti a 6,1% slovenské. Období po roce 1991 je spojeno ve většině měst s úbytkem obyvatelstva. Ne jinak tomu bylo i v Těšíně. V roce 2001 se k polské národnosti

¹⁵ TOMOLOVÁ, Věra a kol. *Těšínsko*. 1.vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 1997. 355 s. ISBN 80-86101-00-2.

hlásilo v Těšíně už jen 4 247 osob. I tak zůstala polská národnostní minorita tou nejvýznamnější.¹⁶

V současné době je v ulicích Českého Těšína znatelné početné zastoupení polské národnosti. Vzhledem k tomu, že překračuje 10% všech obyvatel, názvy ulic i informační tabule městského úřadu jsou ve dvou jazycích, česky i polsky. Město zřizuje jednu základní školu s polským jazykem vyučovacím a pod krajský úřad spadá polské gymnázium.

Již 51 let působí ve městě Těšínské divadlo, v současnosti jediné české profesionální divadlo, které se skládá ze dvou scén hrajících jinými jazyky, polsky a česky. V roce 2004 vzniklo unikátní představení Těšínské nebe, které vypráví o historii Českého Těšína a Cieszyna. Scénář k této hře napsala polská básnířka, nyní žijící v Česku, Renata Putzlacher. Celé představení je vyplněno písněmi těšínského patriota, Jaromíra Nohavici.

Na druhé straně řeky, v Cieszyně, jsou české stopy daleko méně znatelné. Je otázkou, proč tomu tak je. Většina Čechů žijících v okolí se do Cieszyna vydává pravidelně pouze na výhodné nákupy. Z pohledu turistů má ale Cieszyn daleko víc co nabídnout.

¹⁶ ONDŘEKA, Zbyšek a kol. *Český Těšín- Příběh města na levém břehu řeky*. 1.vyd. Český Těšín: WART, 2010. 175 s. ISBN 978-80-254-7370-2.

5 REVITALPARK 2010

Největší projekt, jaký byl realizován v regionu Těšínské Slezsko za několik posledních let, se jmenuje Revitalpark 2010. Jedná se o integrovaný česko-polský projekt Českého Těšína a Cieszyna, který probíhal v letech 2008 až 2010. Cílem projektu bylo na základě aktivní přípravy, realizace a spolupráce revitalizovat dva sousedící městské parky, kterou jsou odděleny hraniční řekou Olší, a zatraktivnit tato místa pro širokou veřejnost. Přirozeně došlo k rozšíření úrovně nabídky cestovního ruchu a k vybudování důstojného prostředí v okolí historických památek.

Přípravě a realizaci projektu Revitalpark předcházela realizace společného pilotního projektu s názvem Těš se Těšínem – Zahrada dvou břehů. Ten probíhal v letech 2006-2007 a inspiroval se francouzsko-německým projektem mezi Štrasburkem a Kehllem. Spojovacím modulem česko-polského projektu byly stávající hraniční přechody (mosty) a plánované tři lávky přes řeku Olši. Obě části společného projektu byly spolufinancovány Evropskou unií v rámci programu Iniciativy Interreg IIIA Česká republika- Polsko. Výstupem projektu byla zpracovaná urbanistická studie a strategie rozvoje a realizace volnočasových aktivit Českého Těšína a Cieszyna. Obsahovala 43 projektů, z toho 20 bylo společných.

Tab. 5.1 Náklady na projekty Těš se Těšínem- Zahrada dvou břehů

	Český Těšín	Cieszyn
Modulový projekt	1 950 000 Kč	191 510 zł (1 187 362 Kč)
Organizace, propagace kulturních akcí	4 429 640 Kč	1 030 440 zł. (6 388 728 Kč)

Zdroj: interní dokumenty Městského úřadu v Českém Těšíně

Z 20 společných projektů bylo nakonec vybráno a realizováno několik právě v rámci projektu Revitalpark.

Na české straně se jednalo o tyto projekty:

- Revitalizace Masarykových sadů
- Vybudování Nábřeží Avion – vybudování opěrné zdi na levém břehu řeky Olše včetně komunikace pro pěší a cyklisty
- Stavba víceúčelové budovy v místě bývalé kavárny Avion
- Modernizace historického hraničního mostu Družby přes řeku Olši
- Realizace česko-polského venkovního informačního systému Revitalpark 2010

Na polské straně byly uskutečněny tyto projekty:

- Revitalizace Zámeckého vrchu
- Revitalizace podzámčí
- Modernizace chodníků a osvětlení Zámecké ulice

Z mého pohledu nejzajímavější a nejvýznamnější projekt je vybudování Nábřeží Avion spolu se stavbou víceúčelové haly v místě bývalé kavárny Avion.

Kavárna byla symbolem Těšína v meziválečném období. Byla postavena v roce 1932 jako přístavba k tehdy proslulému Hotelu National, kde se jako první v Těšíně promítaly filmy. Hned další rok (1933) byla uvedena do provozu a ihned se stala nejnavštěvovanějším místem v Českém Těšíně. Její hlavní předností byla zdařilá funkcionalistická architektura a zejména výhodná poloha na nábřeží u mostu. To se jí ovšem stalo osudným. V roce 1939 byla zničena výbuchem mostu při ústupu polských vojáků před Němci.

Po sedmdesáti letech se město rozhodlo vrátit tuto oblíbenou stavbu svým obyvatelům. Samotná výstavba budovy byla možná jen díky zpevnění břehu řeky opěrnou zdí a vybudováním Nábřeží Avion. Nově navržená multifunkční budova není úplnou replikou původního Avionu už z toho důvodu, že kdysi byla přístavbou dnes

již neexistujícího hotelu. Oproti původnímu umístění je postavena dál od řeky. Základní charakteristika stavby, tvar oblouku, funkcionalistické členění fasády a natočení budovy bylo zachováno. Nově je přistavěno druhé patro.

Vybudováním víceúčelové budovy bylo dosaženo několika dílčích cílů. Byl zde vytvořen prostor pro obnovování a prohlubování vzájemných vztahů mezi oběma městy a národy, integraci a pročištění vzájemných vztahů. Hlavní varianty využití víceúčelového prostoru spočívají ve zřízení literární kavárny, čítárny, místa pro přednášky a jiné vzdělávací akce, konference, školení, menší společenské a kulturní akce, komorní divadla, výstavy apod.

Problém pojmenování nové víceúčelové budovy

Když byla víceúčelová budova v roce 2009 dostavěna, město pro ni hledalo vhodný název. Kavárna, která v letech 1933-1939 stála na místě dnešní víceúčelové budovy, se oficiálně jmenovala "Kaffehaus Kavárna Kawiarnia Avion". Majitelem byla soukromá osoba, Rosalie Wiesnerová. Město chtělo v roce 2010 repliku prvorepublikové kavárny nazvat Kavárna Avion. Vyvstal ovšem problém, protože tento název, přesněji Avion Café, je zaregistrován jako ochranná známka č. 282928 a 293001 u Úřadu průmyslového vlastnictví. Majitelem ochranné známky je Olza - Trading, s.r.o. se sídlem v Českém Těšíně. Tato firma provozuje v Českém Těšíně, Třinci a Frýdku – Místku síť kaváren.

Dle §1 zákona 441/2003 Sb. ve znění pozdější předpisů se ochrannou známkou rozumí jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby. Pracuje se zde s úsudkem široké veřejnosti.

Je známo několik druhů ochranných známek. Konkrétně tyto dvě ochranné známky jsou kombinované, což znamená, že slovní prvek je zde spojen s obrazovým, případně prostorovým. Tento druh ochranných známek v současnosti převažuje. Dalším druhem mohou být známky pouze slovní (název firmy, slogan), obrazové (abstraktní logo) nebo prostorové (tvar lahve, obalu), popřípadě barva nebo kombinace barev.

Dle §8 odst.1 Zákona o ochranných známkách č.441/2003 Sb. má vlastník ochranné známky výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna.

Vzhledem k tomu, že tato ochranná známka byla zapsána jako národní, platí pouze v České republice. Pokud by tedy Kavárna Avion stála na druhé straně řeky, v Polsku, nebyl by z pohledu Zákona o ochranných známkách problém. Existují ještě další dva druhy územní působnosti známek. Jedná se o známky mezinárodní a ochranné známky Společenství, které platí na území Evropské unie. Pokud chce žadatel zaregistrovat známku jako mezinárodní, musí tak učinit u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví v Ženevě (OMPI), ochranné známky Společenství se registrují u Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu (OHMI). Existuje i seznam všeobecně známých značek. O tom, zda je ochranná známka všeobecně známá, rozhoduje příslušný úřad země zápisu, tzn. Úřad průmyslového vlastnictví. Proto bylo například v roce 1995 zamítnuto zaregistrování ochranné známky Jaguar jako značka šicích strojů. Český Úřad průmyslového vlastnictví rozhodl, že značka Jaguar je natolik spjata s jiným výrobkem, automobilem, že se stává v dané zemi všeobecně známou, a kdyby byla použita pro šicí stroje, docházelo by ke klamu.

Pro úplnost je nutno zmínit, že každá známka, která se registruje, je zařazena do určité třídy dle Mezinárodního třídníku výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek, někdy známého jako Niceské třídění. Dne 1. ledna 2012 vstoupila v platnost nová 10. verze Niceského třídění výrobků a služeb. Ta obsahuje 34 tříd výrobků a 11 tříd služeb. Ochranné známky Avion Café byly zařazeny do třídy 30, 40 a 43.

Třída 30 obsahuje zejména potraviny rostlinného původu připravené pro konzumaci nebo konzervování, jakož i stimulanty pro zlepšení chutě potravin. V tomto případě byla zvolena tato hesla: káva, čaj, kakao, kávové náhražky, cukr, pečivo, cukrovinky, zmrzlina.

Třída 40 je nazvána "zpracování materiálu" a obsahuje zejména služby nevyjmenované v jiných třídách, poskytované mechanickým zpracováním nebo mechanickou nebo chemickou transformací (přeměnou) anorganických nebo organických látek nebo předmětů. V případě Avion café se jedná o pražení kávy.

Třída 43 zahrnuje služby zajišťující stravování a nápojů a dočasné ubytování. V tomto případě kavárna.

Z výše zmíněného vyplývá, že kombinovaná známka Avion Café nemůže být použita nikde v České republice pro název kavárny. Může být ovšem použita a zaregistrována například pro název hotelu, i když spadá do stejné třídy (43).

Jinými slovy, neznamená, že pokud je slovo Avion jednou zaregistrováno u Úřadu průmyslového vlastnictví, nemůže být nikdy použito pro název čehokoliv jiného. V tom případě by bylo vyloučeno, aby existovala ochranná známka pro Avion shopping park a současně pro Avion Café.

Jak město Český Těšín tuto situaci vyřešilo?

Možností, jak situaci řešit, bylo několik. Jednou z nich bylo zaregistrovat si ochrannou známku Avion pro jiné odvětví, jinou třídu dle Niceského třídění, než ji má zaregistrovanou stávající těšínská kavárna. Vzhledem k tomu, že víceúčelová budova je používána i pro jiné účely, přicházelo v úvahu zaregistrovat ji v třídě služeb 35 (propagační činnost, reklama, pomoc při řízení obchodní činnosti, obchodní administrativa, kancelářské práce), 36 (Pojištění, služby finanční, služby peněžní, služby nemovitostní), 41 (Výchova, vzdělávání, zábava, sportovní a kulturní aktivity), ve třídách výrobků 9, 16 (fotografie, papírenské zboží, učební a vyučovací pomůcky s výjimkou přístrojů) a 21 (sklo surové nebo opracované). Při podrobném prohledání databáze ochranných známek u Úřadu průmyslového vlastnictví bylo zjištěno, že všechny tyto třídy, pro které by bylo možné zaregistrovat tuto ochrannou známku, jsou již obsazeny. Známkou Avion je v nich již zaregistrována.

Další možností bylo sjednat si se stávajícím držitelem ochranné známky tzv. licenční smlouvu. Dle odst. 1 §18 zákona 441/2003 Sb. může být právo užívat ochrannou známku poskytnuto na základě licenční smlouvy uzavřené podle zvláštního právního předpisu pro všechny výrobky nebo služby, pro které byla ochranná známka zapsána, nebo pro některé z nich. Licence může být poskytnuta jako výlučná nebo nevýlučná. V odst. 3 se nadále píše, že licenční smlouva je účinná vůči třetím osobám zápisem do rejstříku; o zápis do rejstříku je oprávněna požádat kterákoli ze smluvních stran.

Vzhledem k tomu, že registrace ochranné známky je pouze na dobu 10 let a poté si musí subjekt opět požádat o prodloužení registrace, mohla vyvstat i možnost počkat na uplynutí doby deseti let a spoléhat na zapomnětlivost a nedůslednost současného majitele ochranné známky. Tento způsob je ovšem velmi nepravděpodobný a hlavně zdlouhavý.

Městu Český Těšín tedy nezbylo nic jiného, než z počátku pojmenovat multifunkční budovu jinak. Z mnoha návrhu vzešel nejvhodnější ten, který se od původního názvu toliko nelišil. Jednoduše se multifunkční budova pojmenovala Avion, ale pozpátku. Tedy Noiva. Není ovšem překvapením, že i přesto je v srdci těšínských obyvatel uložena jako Avion.

Po několika měsících, kdy se multifunkční budova jmenovala Noiva, se městu podařilo dohodnout se současnými držiteli ochranné známky a byla podepsána smlouva o převodu práv k ochranné známce. Nyní tedy v databázi ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví figuruje jako vlastník ochranné známky Avion Café město Český Těšín. Nic již tedy nebrání pojmenovat repliku prvorepublikové pýchy města AVION Café.

V současné době je multifunkční budova provozována Městskou knihovnou v Českém Těšíně a Střední školou hotelovou a podnikatelskou v Českém Těšíně. Největší nedostatek Noivy je její otevírací doba. Je zřejmé, že projekt financovaný z Operačního programu přeshraniční spolupráce, nemůže být výdělečný. Výnos z projektu může maximálně pokrýt provozní náklady. Otevírací doba se ale zcela vymyká tržním podmínkám. V běžné pracovní dny se budova zavírá již v 18 hodin a v sobotu, kdy spousta lidí míří do polského Cieszyna na oblíbené trhy, je kavárna otevřená až odpoledne. Většina lidí, která by si dopoledne ráda poseděla u řeky, u hranic, je o tento zážitek ochuzena.

5.1 Vedení projektu, financování

Projekt Revitalpark byl spolufinancován z prostředků Operačního programu přeshraniční spolupráce České republiky a Polska 2007-2013. Vedoucím partnerem projektu bylo město Český-Těšín a partnerem pak Cieszyn. Určitá část projektu se financovala z rozpočtů obcí, v případě Českého Těšína malá část i ze státního

rozpočtu. Přesná procenta jsou jasně daná v definici Prioritní osy II Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PL. Platí, že z ERDF může být na projekt čerpáno maximálně 85% výdajů na obou stranách hranice. Podmínky Prioritní osy se liší v procentuální podpoře ze státních rozpočtů. Zatímco Česká republika může na projekt ze státního rozpočtu přispět až 5%, Polsko nepřispívá ze svého státního rozpočtu na tyto projekty vůbec. Veškeré dofinancování (minimálně 15%) musí zaplatit konečný příjemce, v tomto případě Cieszyn. U Českého Těšína (a všech jiných českých měst, které žádají prostředky v rámci OPPS ČR-PL) je dofinancování ze strany rozpočtu obce nutné ve výši minimálně 10%.

Tab. 5.2 Náklady na projekt Revitalpark 2010

Český Těšín		Cieszyn	
ERDF 85%	3.154.129,78 €	ERDF 85%	781.167,85 €
Státní rozpočet 5%	185.537,05 €	Cieszyn 15%	137.853,15€
Český Těšín 10%	371.074,92 €		
<i>celkem</i>	<i>3.710.740, 92</i>	<i>celkem</i>	<i>919.021,00 €</i>

Zdroj: interní dokumenty Městského úřadu v Českém Těšíně

Z celkově způsobilých výdajů 4.629.761,92 € bylo z ERDF použito celkem 3.935.297,63 €. Tento projekt vyčerpal téměř 2% z celého rozpočtu Operačního programu přeshraniční spolupráce České republiky a Polska pro období 2007-2013.

5.1.1 Nástroje regionální politiky

Jedná se o systém čerpání prostředků regionální politiky EU.

5.1.1.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Oblastí působení tohoto fondu je podpora veřejných a soukromých investic na pomoc odstranění rozdílů mezi regiony. Mezi priority pro financování patří výzkum, inovace, ochrana životního prostředí a investice do infrastruktury.

5.1.1.2 Evropský sociální fond (ESF)

Je nejstarší ze všech strukturálních fondů a tvoří hlavní nástroj sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU. V období 2007-2013 se zaměřuje na 4 klíčové oblasti a to zvýšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků, lepší přístup k zaměstnání a účast na trhu práce, posílení sociálního začlenění potlačováním diskriminace a usnadněním přístupu znevýhodněných osob na trhu práce a podporu partnerství pro reformy v oblastech zaměstnanosti a začlenění.

5.1.1.3 Kohezní fond (KF)

Kohezní fond není strukturálním fondem. Kohezní politika se vyznačuje činností směřující ke snížení ekonomických a sociálních nerovností v EU. Prostředky z Kohezního fondu se vztahují na členské státy s HDP nižším než 90% průměru Společenství, tedy na nové členské státy, Řecko a Portugalsko.¹⁷

¹⁷ MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5. s.29

5.2 Vznik projektu v praxi

Projektem se rozumí souhrn aktivit, které jsou zaměřené na to, aby byly naplněny jasně dané cíle do určité doby a za určitý obnos peněz. Projekt má jen dočasný charakter, pevně daný začátek i konec a výsledkem je určitá služba nebo produkt. Projekt je ukončen, když jsou naplněny cíle a záměry investorů.

Ze zásady dělíme projekty na dva druhy:

- *Investiční (tvrdé)*- primárně zaměřeny na pořízování investičního majetku, tzv. infrastrukturní projekty (rekonstrukce učebny ve škole- infrastruktura ve vzdělání, výstavba hotelu – infrastruktura pro cestovní ruch)
- *Neinvestiční (měkké)*- podpora činností (školení, zavádění nových forem výuky, ...)

Zatímco u neinvestičních projektů se efekt projevuje už v průběhu projektu, u investičních musíme počkat až na dokončení. Proto u investičních projektů sledujeme i provozní fázi, jejíž hlavní náplní je kontrolovat výstupy, ke kterým se žadatel zavázal.¹⁸

Jestliže se subjekt rozhodne požádat o finanční podporu ze strukturálních fondů, je třeba si rozmyslet podstatu, lokalizaci a financování projektu. Pokud se jedná o složitější projekt, je třeba vytvořit tým lidí, kteří na něm budou pracovat. Záměr je vždy vhodné předem konzultovat s řídicím orgánem operačního programu ještě před tím, než je oficiálně podaná přihláška.

V rámci projektování a řízení projektu se musíme řídit tzv. *projektovým cyklem*. Jedná se o soubor navazujících činností, které přispívají ke konečné dokonalosti. Jednotlivé fáze se musí doplňovat, řídit stejnými principy a naznačovat další směr pokračování v časovém i obsahovém hledisku.

¹⁸ MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5. s.60

5.2.1 Fáze projektového cyklu

5.2.1.1 Identifikace a formulace záměru

V této fázi musí subjekt definovat počáteční myšlenku projektu a provést důkladnou analýzu situace s ohledem na specifika regionu. Nedílnou součástí je také zjištění, zda lze na projekt čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů. Nejlepší variantou je kontaktovat přímo kompetentní orgán nebo alespoň osoby, které již mají s danou problematikou zkušenosti.

V případě projektu Revitalpark 2010 byl počáteční myšlenkou projekt Těš se Těšínem-Zahrada dvou břehů, kdy výstupem byla urbanistická studie rozvoje oblasti Českého Těšína a Cieszyna. Poté byla v roce 2009 sestavena společná pracovní skupina, složená ze zástupců Městských úřadů, architektů, finanční poradců a samozřejmě vedení města. Tito pak vybrali několik nejlepších projektů a schválili je.

Během tohoto období byla najata soukromá externí firma, která se projekty z evropských fondů dlouhodobě zabývá a její činnost se pro vývoj projektu stala naprosto klíčovou.

5.2.1.2 Příprava projektu a jeho formulace

V této fázi je návrh záměru detailně rozpracován, včetně finanční a institucionální analýzy a dopadů na životní prostředí. Cíle a plány je možno ještě přehodnotit, definitivně se určí účastníci projektu a jeho management. Plánovat projekt znamená posoudit jeho rozpočet, rozsah, aktivity, které budou provedeny, vytvořit časový harmonogram, zajistit personální obsazení, propracovat všechny detaily a přihlídnout k rizikům a nástrahám. Kvalitní plán je základem pro úspěšný projekt a proto je nezbytné mu věnovat dostatečný prostor.

V případě Revitalparku proběhlo nespočet společných pracovních schůzí zástupců Českého Těšína a Cieszyna. Po celou dobu příprav i následné realizace byli nápomocni dva experti, kteří zajišťovali finanční, věcnou i technicko-organizační stránku společného projektu.

5.2.1.3 Posouzení a schválení

Projekt je posuzován svými zadavateli již v první fázi, ale v této třetí fázi je posuzován řídicím orgánem, které žádost o podporu včetně všech příloh přijímá a dále ji hodnotí a analyzuje jak z hlediska formální a věcné správnosti a samozřejmě jsou i zkoumány finanční, technické, ekonomické a sociální aspekty projektu. V žádosti se také posuzuje úspěch implementace, efektivita projektu, přínos k regionálním, národním a evropským prioritám a celková proveditelnost.

Vše je shrnuto v projektové žádosti, viz. příloha č. 1.

O projektech doporučených k financování z Programu rozhoduje na svém zasedání společný MV. Jednotlivé projekty na zasedání MV představí výhradně zástupce JTS. V případě dotazu či diskuse k projektu má možnost se k projektu vyjádřit také zástupce příslušného regionu Vedoucího partnera, příp. ostatních partnerů. MV doporučuje projekty k financování na základě společného souhlasu české i polské delegace. MV má možnost projekt:

- *doporučit* - projekt vyhovuje všem kritériím a bude doporučen k financování z ERDF.

- *doporučit s podmínkou* - projekt vyhovuje většině požadavků, ale obsahuje malé nedostatky; projekt je doporučen s podmínkou, že budou tyto nedostatky odstraněny a teprve poté bude vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace/podepsána Smlouva o projektu. Za odstranění nedostatků je zodpovědný Vedoucí partner. Kontrolu zapracování podmínek provede JTS. Projekt již není znovu projednáván na MV. V případě, že Vedoucí partner nesouhlasí s podmínkami určenými MV, nejsou v tomto případě splněny podmínky pro financování projektu a projekt je proto vyřazen.

- *pozastavit* - projekt obsahuje nedostatky, které nedovolují jeho schválení s podmínkou, projednávání projektu je pozastaveno, JTS informuje Vedoucího partnera. Ten musí ve spolupráci s JTS projekt upravit, po provedení těchto úprav bude projekt projednáván na dalším MV.

- *nedoporučit* - projekty obsahují velké nedostatky nebo nesplňují kritéria, jsou na MV předloženy s tím, že je JTS/RS nedoporučuje k financování z Programu. Monitorovací výbor je informován o důvodech nedoporučení a pokud s nimi souhlasí, projekt nedoporučí. Projekt může být nedoporučen také např. proto, že bylo

předloženo velké množství kvalitně zpracovaných žádostí a alokované prostředky nestačí na dotaci všech projektů.

- *doporučit jako náhradní projekt* – projekt, který je MV doporučen k financování z ERDF s tím, že Rozhodnutí o poskytnutí dotace bude vydáno pouze v případě, že se uvolní prostředky na financování projektu (např. v důsledku úspor, které vznikly u doporučených projektů).

Informace o schválených projektech bude zveřejněna na internetových stránkách Programu www.cz-pl.eu v následujícím rozsahu: číslo projektu, název Vedoucího partnera, název projektu, výše dotace z ERDF a stav projektu (doporučen/doporučen s podmínkou). Tuto informaci JTS zveřejní ve lhůtě 5 pracovních dnů od zasedání MV. Do 3 týdnů od zasedání MV zašle JTS písemnou formou oznámení úspěšným i neúspěšným Vedoucím partnerům jednotlivých žádostí projednávaných na zasedání MV. V dopise úspěšným Vedoucím partnerům je také uveden seznam případných podmínek stanovených MV. V dopise neúspěšným Vedoucím partnerům bude uveden důvod nepřijetí projektu MV.

Proti rozhodnutí MV se nelze odvolat. Jediným oprávněným prostředkem je podání žádosti znovu.

5.2.1.4 Vyjednávání a financování

Financování je pro každý projekt klíčové. Ovlivňuje typ projektu i nástroj strukturální politiky, který projekt využívá. Při vyjednávání se dohaduje rozpočet projektu a podepisuje se smlouva mezi předkladatelem (vedoucím partnerem projektu) a schvalovatelem. Čím větší a náročnější projekt je, tím je složitější i vyjednávání a finanční řízení. Pokud je projektová žádost schválena, je předána ke schválení financování. Rozhodnutí o poskytnutí dotace vydávané Řídícím orgánem českým Vedoucím partnerům, jejichž projekty byly schváleny Monitorovacím výborem.

Monitorovací výbor - Společný orgán zřízený na základě dohody obou členských států, v tomto případě České republiky a Polska. Monitorovací výbor je zodpovědný především za výběr projektů, monitorování pokroku dosaženého při realizaci prioritních os a cílů stanovených v Programu.

Řídící orgán - Orgán státní správy České republiky (Ministerstvo pro místní rozvoj) odpovědný za celkovou realizaci Programu v období 2007-13. Úkoly zajišťuje dle čl. 60 Obecného nařízení.

Na základě tohoto Rozhodnutí je poskytována dotace z rozpočtu EU na daný projekt. Rozhodnutí stanovuje základní podmínky a pravidla pro realizaci projektu a pro vyplacení dotace. Přijaté prostředky od Ministerstva pro místní rozvoj dále převádí VP na účty projektových partnerů. Čeští VP také zároveň přijímají prostředky národního financování ČR na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu.

5.2.1.5 Implementace a monitoring

V páté fázi projektového cyklu dochází k samotné faktické realizaci projektu. Součástí této fáze je realizace nespočet výběrových řízení na realizaci dílčích částí projektu. V případě, že některé aktivity nebudou zabezpečeny partnery, ale budou realizovány na základě jedné nebo více smluv o dodávce zboží, služeb či stavebních prací, musí partner při uzavírání takových smluv postupovat v souladu s národní legislativou, případně dalšími předpisy, které stanovují pravidla pro zadávání veřejných zakázek. Hlavním smyslem výběrových řízení je jednak umožnit rovný přístup všem potenciálním dodavatelům a především zajistit hospodárné nakládání s veřejnými prostředky.¹⁹

5.2.1.5.1 Veřejné zakázky

V roce 2011 byla vládou přijata novela zákona o veřejných zakázkách. Ta zcela mění podmínky, limity a okolnosti veřejných zakázek. Hlavním smyslem, proč byla tato novela přijata, bylo zmenšení korupčního prostředí při vypisování veřejných zakázek. Původní zákon č. 137/2006 Sb. byl nahrazen zákonem č. 258/2011 Sb. Dochází v něm ke spoustě změn, například se jedná o:

¹⁹ *Příručka pro žadatele Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PL 2007-2013, verze 5*

- *Snížení zákonných limitů pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu*

Doposud platil limit 2 mil. Kč bez DPH pro dodávky a služby a 6 mil. Kč bez DPH u stavebních prací. Od 1.1.2012 do 31.12.2013 se limit na dodávky a služby snižuje na 1 mil. Kč a 3 mil. Kč pro stavební práce. Od 1.1.2014 bude platit hranice 1 mil. Kč u všech typů zakázek.

- *Všechny informace/dokumenty jsou veřejné nebo musí být poskytnuty na žádost, se stanovenými výjimkami.*

Novela zavádí povinnost zadavatele veřejné zakázky zveřejňovat určité informace nebo dokumenty a to především cenu. Výjimku tvoří pouze zakázky malého rozsahu, utajované informace nebo vojenské materiály. Zavádí se také povinné zveřejňování smluv na veřejné zakázky nad 500 000 korun. Tento limit se opět netýká utajovaných informací a vojenských materiálů.

- *Povinnost zrušit zadávací řízení*

V případě, kdy by měl zadavatel hodnotit méně než dvě nabídky, má povinnost zadávací řízení zrušit.

- *Zpřísnění podmínek pro zadávání zakázek na stavební práce*

U veřejných zakázek na stavební práce bude MMR vyhláškou stanovovat podrobnosti zadávací dokumentace, výkazu výměr, soupisu stavebních prací i obchodní podmínky.

- *Zavedení kategorie „významná veřejná zakázka“*

V případě státu se bude jednat o VZ dosahující předpokládané hodnoty minimálně 300 milionů Kč bez DPH, v případě samospráv 50 milionů Kč. Tyto státní zakázky bude vždy schvalovat vláda, u samospráv zastupitelstvo.

- *Odstranění možnosti omezovat počet účastníků*

Nově zákon zcela odstraňuje možnost omezovat počet účastníků na základě lepší kvalifikace nebo losování atd. Vypouští se požadavky na ISO 9001 a ISO 140001.

Toto je pouze výčet změn, které přišly s novým zákonem. V rámci meziresortního připomínkového řízení (duben/květen 2011) bylo zpracováno více než 900 připomínek, z toho 400 technicky vyřešeno a 500 věcných připomínek zůstalo nevypořádáno.

Projekt Revitalpark se řídil ještě podle starého zákona č. 137/2006 Sb., který ovšem v letech 2009 a 2010 prošel významnou novelizací a to zákonem č. 417/2009 Sb. (malá novela) a zákonem č. 179/2010 Sb. (velká novela).

Již v projektové Žádosti jsou vypsány všechny veřejné zakázky, které budou během projektu zadány. Vždy je uveden název a předmět zadávacího řízení, datum uskutečnění, druh (stavební práce, služby), smluvní, předpokládaná a skutečná částka.

Na polské straně je postup pro vypisování veřejných zakázek trochu rozdílný. Výdaje se řídí dle polské legislativy a to zákonem ze dne 29. ledna 2004 o veřejných zakázkách (Sb. zák. z roku 2007 č. 223 pol. 1655 ve znění pozdějších předpisů). Kontroloři mají nárok účastnit se všech postupů výběrového řízení jako pozorovatelé a také mají plný přístup k veškeré zadávací dokumentaci a dokumentaci výběrového řízení vyhlašovaného na polské straně.

Pokud se v rámci projektu objeví zakázky týkající se stavebních prací nebo dodávek, na které se vztahují ustanovení zákona o veřejných zakázkách, má polský příjemce povinnost podrobit se *kontrole ex-ante*, což znamená ověření dokladů, které příjemce předává Kontrolorovi před zahájením řízení o veřejnou zakázku – projekty: ohlášení zakázky a zadávací dokumentace, pozvánka k jednacímu řízení nebo další dokumenty nezbytné k uskutečnění řízení o veřejnou zakázku. Má-li Kontrolor připomínky k dokumentaci, sdělí příjemci, že pokud neupraví dokumentaci, výdaj může být považován za nezpůsobilý. Kontrola ex-ante se provádí v rámci realizace projektů, k nimž byla podepsána Smlouva o dotaci mezi ŘO a příjemcem nebo vydáno Rozhodnutí. Kontrola ex-post probíhá během administrativní kontroly. Rozsah kontroly zahrnuje celek uskutečněného řízení o veřejnou zakázku.

Zakázky, na které se nevztahuje polský zákon o veřejných zakázkách, musí být uskutečňovány dle určitých pravidel, zejména veškeré výdaje uskutečňovat hospodárným a účelovým způsobem. V situaci, kdy příjemce uskutečňuje výdaje ve

výši 30.000,00 PLN²⁰ nebo vyšší, měl by provést šetření trhu. Pro doložení šetření trhu příjemce musí shromáždit minimálně dvě nabídky. Ve fázi ověřování výdajů může Kontrolor požádat o dvě nabídky týkající se dotyčného výdaje. Doložení šetření trhu dvěma nabídkami však nerozhoduje o vynaložení výdaje hospodárným způsobem. V případě odůvodněných pochybností řeší kontrolor situace jednotlivě.²¹

5.2.1.5.2 Monitorování

Cílem monitorování je průběžné srovnávání plánu se skutečností. Pokud se v projektu zjistí nějaké nesrovnalosti, je možné, že aplikací opravných prostředků dojde k pozměnění projektu a tím časového harmonogramu nebo rozpočtu. V takovém případě je nutné tuto situaci oznámit a požádat o schválení změny v projektu. Ke změně v projektu by mělo docházet jen ve výjimečných případech, proto na schválení změny nemá žádný z partnerů automatický nárok. Množství změn v projektu bude zohledněno v rámci rozhodování o tom, zda projekt bude podléhat kontrole na místě. V případě změn týkajících se rozpočtu projektu platí, že každý partner může podat za celou dobu realizace projektu (tj. od vydání Rozhodnutí/podpisu Smlouvy do ukončení realizace projektu) maximálně dvě změny. Ve výjimečných a odůvodněných případech, které nemohl daný partner ovlivnit (např. zásah vyšší moci), je možné schválit změnu rozpočtu nad rámec výše uvedeného omezení. O změnách je vedoucí partner povinen informovat příslušné subjekty administrující program a požádat o jejich schválení. Výjimku tvoří drobné změny, které z hlediska celého projektu nemají vliv na jeho realizaci. Tyto změny předkládá každý partner svému kontrolorovi sám za sebe.

Z nepodstatných změn lze vyjmenovat například změnu bankovního účtu pro přijímání dotace, změnu statutárních zástupců, změnu názvu partnera, právní formy, struktury jeho vlastnictví, změnu milníků projektu (časový posun oproti plánu uvedenému v projektové žádosti), nerealizování doprovodných aktivit projektu, změny v plánovaném zadávání veřejných zakázek, změna popisu rozpočtové

²⁰ Kurz PLN/CZK 6,3

²¹ Příručka pro příjemce dotace Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PL 2007-2013, verze 4

položky (pokud není způsobena změnou v aktivitách projektu), změna monitorovacích období, apod.

Mezi *podstatné změny* patří prodloužení doby realizace projektu, změna dohody o spolupráci, která byla uzavřena mezi partnery projektu (tato změna nevyžaduje narozdíl od výše uvedených změn změnu Rozhodnutí/Smlouvy), přesun prostředků mezi rozpočtovými kapitolami nad 15 % původní částky (na úrovni celého projektu) kterékoli z dotčených rozpočtových kapitol v případě, že přesouvaná částka převyšuje 500 EUR a nedochází k ovlivnění hlavního záměru projektu, celkové výše rozpočtu projektu ani role partnerů v projektu, zvýšení objemu dotace z ERDF (na úrovni projektu), změny aktivit projektu, které ovlivní cíle projektu, přesun prostředků mezi rozpočty jednotlivých partnerů o více než 20 000 EUR, změna umístění projektu, změna role zahraničního partnera v projektu apod.

Aby mohl Vedoucí partner dostát závazku vyplývajícímu ze Smlouvy/Rozhodnutí, musí ostatní projektoví partneři Vedoucího partnera informovat o všech změnách, které v souvislosti s realizací jejich části projektu vznikly nebo vzniknout mohou.

V průběhu realizace Revitalparku 2010 bylo provedeno několik změn, ať už podstatných či nepodstatných. Namátkou lze vyjmenovat například posunutí termínu pro výběr zhotovitele revitalizace Masarykových sadů, protože se musela přepracovat projektová dokumentace (opakovaně se nepodařilo vybrat zpracovatele realizační dokumentace stavby). Posléze bylo z důvodu špatného počasí pozdrženo i předání samotného staveniště. Celkový termín dokončení revitalizace byl dodržen. Další problém s termíny nastal při výstavbě Multifunkční budovy Avion, protože z důvodu pozdržení realizace Nábřeží Avion se muselo posečkat i se zahájením výstavby Multifunkční budovy (nábřeží se nachází přímo před budovou). Rozdílné názory a požadavky účastníků projektu pozdržely i zadávací řízení informačních systémů. Několik informačních tabulí muselo být dokonce přepracováno z důvodu chybného překladu textů do angličtiny.

V rámci monitoringu posílá vedoucí partner Řídícímu orgánu monitorovací zprávy, tzv. reporty. Dílčí zprávy jsou předkládány za jednotlivá monitorovací období. Tato období jsou dohodnuta mezi vedoucím partnerem a jeho Kontrolorem v rámci přípravy Rozhodnutí/Smlouvy a jsou jejich součástí. Monitorovací období jsou

dohodnuta pro každý projekt individuálně v závislosti na jeho charakteru. Musí být ovšem dodržena následující pravidla:

- u projektů do 1 mil. EUR celkových způsobilých výdajů projektu nesmí být monitorovací období delší než 6 měsíců,
- u projektů nad 1 mil. EUR celkových způsobilých výdajů projektu nesmí být monitorovací období delší než 3 měsíce.²² Tak tomu bylo i v případě Revitalparku.

První období, které začíná dnem registrace projektové žádosti, může být delší, než stanovují výše uvedená pravidla v závislosti na termínu skutečného zahájení realizace projektu. V monitorovací zprávě za toto první období popíše partner rovněž činnosti, které vykonal před registrací projektové žádosti. V odůvodněných případech může být delší také poslední období realizace projektu, viz. příloha č.2. Po dobu realizace projektu Revitalpark bylo zpracováno a zasláno celkem 6 monitorovacích zpráv, z toho pět za období 3 měsíců a jedna, ta první, za období 11 měsíců. V každé dílčí zprávě se hlásí vše, co se během monitorovacího období změnilo, které dílčí práce byly dokončeny, k jakým došlo problémům, jaká výběrová řízení byla uskutečněna. Vše je dokládáno smlouvami, fakturami, obrazovou dokumentací (fotografie), stavebními deníky, zápisy z jednání partnerů, z kontrolních dnů apod. Tyto monitorovací zprávy se posílají kontrolorovi, v České republice jím je Centrum pro regionální rozvoj České republiky, v Polsku se jedná o vojvodské úřady. Vzhledem k tomu, že projekt Revitalpark spadá do Moravskoslezského kraje, kontrolorem byla pobočka CRR v Ostravě, jedna z mnoha na úrovni NUTS II (region). CRR je mimo jiné zprostředkovatelem pro Integrovaný operační program a pro Operační program Technická pomoc. Poskytuje konzultační služby, informační školení a semináře pro žadatele a příjemce dotací, pomáhá příjemcům při přípravě a realizaci výběrových řízení v souladu s pravidly Evropské unie, průběžně kontroluje a monitoruje realizaci projektů a řeší změny v projektech nebo zajišťuje podklady pro realizaci plateb z prostředků Evropské unie. Co se týče její funkce kontrolora, zde působí ve všech operačních programech Cíle 3- Evropská územní spolupráce.

Každá monitorovací zpráva musí být poslána kontrolorovi (CRR-Ostrava). Finanční příspěvek ze strukturálních fondů je vedoucímu partnerovi proplácen

²² Příručka pro příjemce dotace Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PL 2007-2013, verze 4

průběžně, ale vždy až na základě Žádosti o platbu za projekt, která je ověřena příslušným Kontrolorem. Příspěvek ERDF je vždy vyplácen v eurech. Zálohové platby z prostředků strukturálních fondů se v programovém období 2007-2013 v rámci Programu neposkytují. Po schválení Žádosti o platbu předává příslušný Kontrolor tuto žádost ŘO. ŘO Žádost o platbu, po její formální kontrole a schválení předává k proplacení. Vedoucí partner obdrží příspěvek z ERDF na účet projektu nejpozději do 35 pracovních dnů ode dne obdržení Žádosti o platbu na ŘO. Pokud byl shledán nějaký problém, převzal monitorovací zprávu Jednotný technický sekretariát se sídlem v Olomouci. Ten navrhne odstranění problému, a pokud je tak učiněno, opět se zpráva posílá do Prahy, odkud je zadán příkaz pro vyplacení finančních prostředků. Vedoucí partner je povinen ve lhůtě 10 kalendářních dnů poslat prostředky příslušející ostatním projektovým partnerům na jejich účty. Splnění max. lhůty 35 pracovních dnů je podmíněno dostatečnou výší volných prostředků Programu na účtu Ministerstva financí. V případě, nedostatečného zůstatku na účtu Ministerstva financí bude vedoucí partner informován o možném zpoždění.

V případě českých partnerů jsou zdroje ze státního rozpočtu, určené na spolufinancování Programu, součástí programové části rozpočtové kapitoly MMR. Tyto prostředky jsou propláceny na obdobných principech jako prostředky ERDF.

5.2.1.6 Hodnocení

Tato fáze hodnotí efektivnost a dopady projektu ve srovnání s jeho stanovenými cíly. Zjišťujeme, zda byly cíle projektu naplněny a zda výstupy z hodnocení ovlivňují další činnost týkající se projektu. V rámci hodnocení je zohledňována i udržitelnost projektu. U projektů, jejichž výsledky mají dlouhodobý charakter, musí partneři zajistit, že výsledky projektu budou udrženy minimálně po dobu pěti let od ukončení fyzické realizace projektu u těch jeho částí, u kterých je to z technického a právního hlediska možné. Za projekty, které mají dlouhodobý charakter, jsou považovány všechny infrastrukturní projekty a dále projekty, které se netýkají infrastruktury, ale jejich cílem je dlouhodobé využívání výstupů projektu (např. provozování internetové stránky vytvořené v rámci projektu). Hodnocení přeshraničního dopadu probíhá podle předem stanoveného Check-listu systémem

bodování (1-2-3-4-5 bodů). Hodnocení provádí vždy JTS, za účasti regionálních expertů z obou zemí. Celkem je možné získat v této fázi max. 30 bodů.

S udržitelností úzce souvisí i propagace a publicita projektu. V rámci projektu Revitalpark byly viditelně umístěny pamětní desky a to v revitalizovaných Masarykových sadech pamětní deska informující o celém projektu a spolufinancování ze zdrojů EU v souladu s pravidly publicity, informace ve stejném rozsahu byla umístěna na Nábřeží Avion v blízkosti Multifunkční budovy Avion - CZ strana 2 ks, na polské straně budou stejné pamětní desky umístěny v parku na Zámeckém vrchu a v prostoru kolem Zámku - PL strana 2 ks, celkem bude v rámci projektu umístěno 4 ks pamětních tabulí. V souladu s pravidly publicity byly v projektové dokumentaci, vytvořené v rámci realizace projektu, informace o spolufinancování z EU, stejně tak v prezentacích věnovaných projektu vytvořených v programu PowerPoint. Bylo vytištěno 3000 ks brožur a 5000 ks letáků a vyrobeno 35 označníků, které se staly součástí statického česko-polského venkovního informačního systému a to opět v souladu s pravidly publicity. Celkem 10x proběhly informace o projektu a zdrojích financování v regionálním tisku (Hutník, Horizont) a městském zpravodaji (Těšínské listy, Wiadomości Ratuszowe). Město Český Těšín umístilo informace o projektu a jeho realizaci včetně poskytovatele podpory a v souladu s pravidly publicity na své webové stránky www.tesin.cz, www.info.tesin.cz. Město Cieszyn zase na www.um.cieszyn.pl a na www.cieszyn.pl.

6 Závěr

Český Těšín a Cieszyn si ve své historii prošli krutými časy. V posledních několika letech prošla oblast zásadními změnami, které, dle mého názoru, vedly ke zlepšení vztahů i celkového vzhledu oblasti. Velkou měrou se o to zasloužilo členství obou států v Evropské unii. Nebýt operačních programů a vůbec možností podpory, žila by tato dvě města vedle sebe a byla by ochuzena o spolupráci, která je tolik posouvá dopředu. Dle mého názoru spolupráce příhraničních měst v tomto případě má smysl a zcela naplňuje hlavní myšlenku spolupráce v rámci Evropské unie.

Podle mého názoru by ale mělo být více dbáno na konečnou alokaci prostředků, protože se spousta peněz utopí v různém typu poradenství, dozoru apod. Zde vidím největší problém projektů financovaných z EU a zbytečným plýtváním jsou pak omezeny další potencionální projekty.

Doufám, že spolupráce mezi Českým Těšínem a Cieszynem bude dále pokračovat a větší osvětou mezi obyvateli měst zcela vymizí občasné kritiky ať už na dvojjazyčnost nebo na zbytečnost uskutečněných projektů.

Seznam použité literatury

Odborná literatura:

ADAMCZYK, Irena a kol. Český Těšín včera a dnes. 1.vyd. Český Těšín: WART, 2001. 95 s. ISBN 80-238-7590-6.

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. Strukturální politika Evropské unie. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

MAREK, D.; KANTOR, T. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.

MARYÁŠ, J.; OHÁŇKOVÁ, L. Evropská unie a euroregiony. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 241 s. ISBN 80-210-4204-4.

NETOLICKÝ, V. Euroregiony – Úvod do problematiky. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. v edici EUPRESS, 2007. 76 s. ISBN 987-80-86754-78-9.

ONDŘEKA, Zbyšek a kol. Český Těšín- Příběh města na levém břehu řeky. 1.vyd. Český Těšín: WART, 2010. 175 s. ISBN 978-80-254-7370-2.

KAŇA, Radomír. Evropská unie A. 1.vyd. Ostrava: VŠB-TU, 2009. 162 s. ISBN 978-80-248-1412-4.

TOMOLOVÁ, Věra a kol. Těšínsko. 1.vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 1997. 355 s. ISBN 80-86101-00-2.

Elektronické zdroje:

Euroregion Těšínské Slezsko. In: [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://euroregion.infoereg.cz/home.htm>

Euroregion Těšínské Slezsko. In: Regionální informační servis [online]. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/turisticke-ris/beskydy-cz/beskydy-bez-hranic/euroregion-tesinske-slezsko/>

OPPS ČR-PR 2007-2013. In: [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://euroregion.infoereg.cz/fond.php?page=fond1>

Příručka pro příjemce dotace OPPS ČR-PR 2007-2013. 4.verze. 2011. Dostupné z: <http://www.cz-pl.eu/prirucka-pro-zadatele.html>

Příručka pro žadatele OPPS ČR-PR 2007-2013. 5.verze. 2011. Dostupné z: <http://www.cz-pl.eu/prirucka-pro-zadatele.html>

Vstup ČR do EU. In: Euroskop [online]. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>

Zákon o ochranných známkách. In: 411. 2003. Dostupné z: http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ochranne_znamky/

Zákon o veřejných zakázkách. In: 258. 2011. Dostupné z: aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6005

Seznam zkratek

CBC	Cross Border Cooperation
CRR	Centrum pro regionální rozvoj
DPH	Daň z přidané hodnoty
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Euro
HDP	Hrubý domácí produkt
IB	Institucional Building
ISPA	Instrumental for Structural Policy for Pre-Accession
JTS	Jednotný technický sekretariát
KF	Kohezní fond
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MV	Monitorovací výbor
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics
OHMI	Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu
OMPI	Světová organizace duševního vlastnictví
OP	Operační program
OPPS	Operační program přeshraniční spolupráce
PLN	Polský zlotý
ROP	Regionální operační program
ŘO	Řídící orgán
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
TEN	Transevropská síť
VP	Vedoucí partner
VZ	Veřejná zakázka

Seznam příloh

Příloha 1 – vybrané části projektové žádosti

Příloha 2 – vybrané části závěrečné zprávy

Příloha 3 – propagační brožurka projektu